

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๖๐๑/๑๑๗๐๙ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง^๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ากระทรวงมหาดไทยต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๙ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการและกระบวนกรดำเนินการก็มีลักษณะเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งในกรณีนั้นมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แต่กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า การจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการดังกล่าว

ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติ^๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงโดยให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่เนื่องจากในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายยังไม่มีระเบียบรองรับ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาทบทวน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติ^๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกระทรวงมหาดไทยจะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๐๕๔๔ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ การประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๓๗/๒๕๔๙ (๕๑) เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๙

^๒ การประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๒๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐

^๓ การประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐

และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า การที่
บทบัญญัติมาตรา ๒๓๖ (๙)^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๐ (๑๗)^๕
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้
กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอื่น หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และบทบัญญัติมาตรา ๘^๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการ
ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่จัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่น ก็เพื่อประสงค์ที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าไปดำเนินการตามอำนาจ
หน้าที่ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ในลักษณะเช่นเดียวกับการดำเนินการจัดให้มีการ
เลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหาร
ท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติตามมาตรา ๒๓๕^๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^๔ มาตรา ๒๓๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๙) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๗) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญอื่น หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภา
ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกิน
เก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗

ในการดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และ
ปิดประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าวพร้อมทั้งคำร้องตามมาตรา ๕ คำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของสมาชิก
สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นถ้าหากมี และประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำ
การองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการ
ผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่ลงคะแนนเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ลงคะแนนเสียงไม่
น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาใช้บังคับ
กับการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้ยื่นคำ
ร้องขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อต่อบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง

^๗ มาตรา ๒๓๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการ
เลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น
แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

และมาตรา ๑๐ (๑)^๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และเมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ได้บัญญัติเรื่องค่าใช้จ่ายในการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้โดยเฉพาะ กรณีจึงต้องพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อการจัดการดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘^๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

อนึ่ง สำหรับกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น เป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารได้เข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นผู้รับผิดชอบต่อสภาในการถูกตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการกำหนดบทรักษาการในพระราชบัญญัติทั่วไป มิได้หมายความว่าเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติใดแล้ว กระทรวงนั้นจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินั้นเสมอไป การที่หน่วยงานใดจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายย่อมขึ้นอยู่กับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าได้กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายนั้น เมื่อใดที่กฎหมายประสงค์จะให้หน่วยงานอื่นซึ่งมิได้มีหน้าที่ดำเนินการเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย กฎหมายจะต้องบัญญัติหน้าที่นั้นไว้เป็นการเฉพาะ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐^{๖๖} และมาตรา ๓๒^{๖๗} ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๔ มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑) ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งหรือสนับสนุนการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

๖๖ มาตรา ๑๐ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จਾਲะ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๑

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามความจำเป็น

^{๑๑} มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดพิมพ์ ควบคุมการพิมพ์ และจัดส่งบัตรเลือกตั้ง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้ง